

Смітюх А. С., студентка
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Устинова І. П., к.ю.н.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Процес перебудови України як демократичної правової держави розпочався з проголошенням нею незалежності, з відмовою від командно-адміністративного управління, стрімким розвитком ринкових відносин, виникненням недержавної форми власності, що вимагало внесення суттєвих змін у систему фінансового контролю. Саме потреба у законності, об'єктивності фінансової звітності для суб'єктів господарювання зумовила розвиток аудиту в Україні як незалежної форми зовнішнього контролю.

Відповідно до законодавства нашої держави, аудиторська діяльність здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення, і включає в себе організаційне та методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг [1].

Незважаючи на застосування в законодавстві терміна «аудиторська діяльність», в літературі існують певні протиріччя щодо того, як саме має позначатися контроль, що здійснюється названими суб'єктами. Так, Л. К. Воронова вважає, що доцільно користуватися визначенням «аудиторський контроль», Л. А. Савченко, О. В. Мандриченко – «аудиторська діяльність», О. П. Орлюк, М. Б. Мазанов – «незалежний фінансовий контроль».

Організацією і плануванням аудиту в Україні займається Аудиторська палата України (АПУ), що є спеціально створеним, самостійним, неурядовим органом, метою якого є сприяння розвитку, вдосконаленню аудиторської справи в державі. Саме АПУ розробляє методичні рекомендації щодо проведення аудиту, видає дозволи на ведення діяльності у цій сфері, затверджує стандарти, норми, положення, інструкції, роз'яснення з питань аудиторської діяльності, здійснює сертифікацію суб'єктів, що мають намір нею займатися, контролює якість аудиту та аудиторських послуг.

АПУ в певній мірі підзвітна Кабінету Міністрів України, оскільки щорічно, отримуючи від аудиторських фірм та аудиторів звіти про виконані ними роботи, здійснює їх аналіз та подає до Кабінету Міністрів України

узагальнену інформацію про стан аудиторської діяльності в Україні [1]. З цього випливає, що основною особливістю організації аудиторської діяльності в Україні є її регулювання як урядом, так і незалежними професійними організаціями.

На відміну від нашої держави, організація та управління аудиторською діяльністю у Франції носить більше державний характер. Це проявляється, в першу чергу, в тому, що допуск до здачі кваліфікаційних іспитів на отримання атестата аудитора надає виключно Міністерство юстиції, натомість як в Україні цим займається АПУ, яка є неурядовим органом. Так, суворому державному регулюванню у Франції підлягає сама процедура атестації аудиторської діяльності, оскільки справа претендента після відповідної перевірки подається спочатку до Національної Компанії Комісарів по рахунках, а потім вже до Міністерства юстиції, яке й оголошує список допущених до складання іспитів і призначає членів екзаменаційної комісії шляхом прийняття відповідної постанови [2, с. 151].

У Франції, крім того, існує такий орган, як Національна Рада, яка здійснює керівництво та нагляд за функціонуванням Національної Компанії Комісарів, управляє її майном, розробляє доктрину розвитку аудиторської професії, координує діяльність регіональних рад та представляє Національну Компанію у взаємозв'язках з органами державної влади та міжнародними організаціями. В Україні ж існує Секретаріат АПУ, який, будучи її структурним підрозділом, створює належні умови для роботи АПУ, її комісій і членів; здійснює ведення діловодства та фінансової звітності; організаційне забезпечення сертифікації аудиторів та ведення Реєстру аудиторських фірм та аудиторів.

У державному характері організації та регулювання аудиторської діяльності досвід Франції був би корисним Україні, так-як це посприяло би забезпеченню більш ефективного контролю за публічними фінансами. Саме тому Кабінету Міністрів України слід визначити уповноважений орган, який здійснюватиме державне регулювання аудиторської діяльності (наприклад, Міністерство фінансів України). Крім того, доцільним було би підвищення вимог до аудиторських фірм, що мають право на проведення обов'язкового аудиту, ведення за ними окремого реєстру з метою належного контролю, а також створення Комісії з суспільного нагляду за аудиторами, яка б забезпечувала розгляд проектів нормативно-правових актів, які регулюють аудиторську діяльність, рекомендувала б їх до затвердження державним органом, вносила б йому пропозиції щодо порядку здійснення зовнішнього контролю якості аудиторських робіт [3, с. 21].

Таким чином, в Україні створена система організації і регулювання аудиторської діяльності, яка доповнює державний фінансовий контроль,

проте вона має певні неточності та недоліки, усунення яких посприяло би вдосконаленню загалом системи фінансового контролю. Відповідно, подальший розвиток аудиту зумовлює необхідність впровадження реформ у фінансовій і правовій сферах та потребує належної теоретичної основи з позиції фінансового права.

Література

1. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3125-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
2. Воронова Л. К. Фінансове право України: підручник / Л. К. Воронова. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448 с.
3. Мандриченко О. В. Місце аудиторського контролю в системі фінансового контролю / О. В. Мандриченко // Європейський шлях розвитку України: плани і реалії: XV міжн. молодіжна наук.-прак. конф., 24 – 25 квітня 2010 р.: Молодий будівничий України № 27. – К.: Київський міжнародний університет. – С. 207-208.

УДК 342.9:629.73(043.2)

Татаржинський М. В., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Законодавча та інша нормативно-правова база, яка використовується сьогодні для регулювання суспільних відносин в галузі вітчизняного повітряного транспорту і є основою державного регулювання діяльності цивільної авіації України, включає в себе велику кількість нормативно-правових актів – від Конституції України до відомчих інструкцій і міжнародно-правових нормативів. Зокрема, до системи цих актів відносяться:

- Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. [1];
- Закони України: «Про транспорт» від 10 листопада 1994 р. [2]; «Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 20 лютого 2003 р. [3];
- Укази Президента України: «Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації України» від 15 січня 1998 р. [4]; «Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури» від 12 травня 2011 р. [5];